

1. Učební osnovy

1.1. Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost využívá společenskovední poznatky získané v základním vzdělávání, rozvíjí je a učí žáky zpracovávat je v širším myšlenkovém systému. Její součástí jsou i zcela nové obsahové prvky, jejichž pochopení je podmíněné rozvinutější myšlenkovou činností a praktickou zkušeností žáka gymnázia. Žáci se učí kriticky reflektovat společenskou skutečnost, posuzovat různé přístupy k řešení problémů každodenní praxe a aplikovat poznatky do současnosti. Rozvíjeny jsou důležité myšlenkové operace, praktické dovednosti a vědomí vlastní identity žáka. Oblast přispívá k utváření historického vědomí, k uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace a k občanskému vzdělávání mládeže. Posiluje respekt k základním principům demokracie a připravuje žáky na odpovědný občanský život v demokratické společnosti v souladu s principy udržitelného rozvoje. Podporuje vědomí neopakovatelnosti a jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti a úcty k výtvarům lidského ducha minulých generací i současnosti.

Záměry vzdělávací oblasti jsou realizovány především prostřednictvím vzdělávacích oborů Občanský a společenskovední základ, Dějepis a Geografie. Vzdělávací obsah oboru Geografie je z důvodu zachování celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření realistického pohledu na skutečnost a k orientaci ve společenských jevech a procesech tvořících rámec každodenního života;
- chápání současnosti v kontextu minulosti a budoucnosti, k vnímání společenské skutečnosti v minulosti jako souhrnu příkladů modelových společenských situací a vzorů lidského chování a jednání v nejrůznějších situacích;
- chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase, k posuzování společenských jevů v synchronních i chronologických souvislostech provázaných příčinnými, následnými, důsledkovými a jinými vazbami;
- rozvíjení prostorové představivosti o historických a soudobých jevech, k vnímání významu zeměpisných podmínek pro variabilitu a mnohotvárnost společenských jevů a procesů;
- vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou; pochopení civilizačního přínosu různých kultur v závislosti na širších společenských podmínkách; uplatňování tolerantních postojů vůči minoritním skupinám ve společnosti, odhalování rasistických, xenofobních a extremistických názorů a postojů v mezilidském styku;
- zvládání základů společenskovední analýzy a historické kritiky, k rozlišování mezi reálnými a fiktivními ději, k chápání proměnlivosti interpretace jevů a idejí v závislosti na vývoji jedince a společnosti;
- rozvíjení pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou i současnou zkušenost lidstva; chápání nesprávnosti mechanického přenosu současných etických představ do reality minulosti;

- vědomé reflexi vlastního jednání i jednání druhých lidí; respektování různých systémů hodnot a motivací druhých lidí; odhalování předsudků v posuzování různých lidí, událostí či sociálních jevů a procesů; rozpoznávání negativních stereotypů v nahlížení na roli muže a ženy ve společnosti;
- upevňování pocitu odpovědnosti za sebe jako jednotlivce i jako člena určitého společenství, k rozvíjení zralých forem soužití s druhými lidmi a ochoty podílet se na veřejném životě své obce, regionu, státu; uplatňování partnerských přístupů při spolupráci;
- osvojování demokratických principů v mezilidské komunikaci, k rozvíjení schopnosti diskutovat o veřejných záležitostech, rozpoznávat manipulativní strategie, zaujímat vlastní stanoviska a kritické postoje ke společenským a společenskovedním záležitostem, věcně (nepředpojatě) argumentovat, využívat historické argumentace na podporu pozitivních občanských postojů;
- rozvíjení a kultivaci vědomí osobní, lokální, národní, evropské i globální identity.

1.1.1. Základy společenských věd

Obsahové vymezení:

Předmět Základy společenských věd patří do vzdělávací oblasti Člověk a společnost a vychází ze vzdělávacího oboru Občanský a společenskovední základ (dle RVP G).

Předmět integruje vzdělávací oblast Člověk a svět práce a zároveň integruje část obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví (vzdělávací oblast Člověk a zdraví). Do předmětu jsou zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Enviromentální výchova, Mediální výchova .

Předmět navazuje na učivo stanovené v RVP – ZV. V některých případech toto učivo prohlubuje (výchova k občanství, osobnostní rozvoj, lidská práva, globalizace a mezinárodní spolupráce), jinde přináší zcela nové obory, se kterými se žáci dosud nesetkali (viz dále).

Základy společenských věd umožňují studentům získat základní orientaci v řadě společenskovedních oborů, které není možno zařadit do vzdělávacího procesu jako samostatné vyučovací předměty. Jsou to: psychologie, sociologie, státověda, mezinárodní vztahy, politologie, právo, ekonomie, globalistka, filozofie (se samostatným blokem pro logiku). Pomáhají formovat a upevňovat jejich občanské postoje, podněcují je k řadě občanských aktivit, napomáhají jim porozumět problematice současného světa.

Při plnění těchto úkolů spolupracují s Dějepisem, Zeměpisem, Českým jazykem a literaturou.

Časové a organizační vymezení:

Základy společenských věd se vyučují ve všech čtyřech ročnících denního studia (viz učební plán předmětu).

Hodiny stanovené RVP G jsou navýšeny z disponibilních hodin v souvislosti s integrací vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Výuka tohoto předmětu není vázána na speciálně vybavenou učebnu, je-li však učebna vybavena multimediálním pracovištěm, je to pro výuku nespornou výhodou.

Je založena na těchto vzdělávacích strategiích: výklad, práce s odbornou literaturou, referát, diskuse, testování, ústní zkoušení, domácí práce, rozvíjení rétorických dovedností, brainstorming, projekty, skupinová práce, účast v soutěžích (vlastních i pořádaných jinými subjekty), práce s textem, multimediální prezentace, exkurze, beseda, zážitková pedagogika.

K výuce je využívána tato didaktická technika: magnetofon, videorekordér, DVD přehrávač, dataprojektor (zde využití internetových zdrojů, archivu dokumentů ČT, vlastních prezentací).

Výchovné a vzdělávací strategie:

V Základech společenských věd budou rozvíjeny následující klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům samostatnou práci s odbornou literaturou tak, aby zvládli odlišit podstatné informace od méně důležitých
- vede žáky k tomu, aby si dokázali informace získané z výkladu i samostudia přehledně utřídit, zapsat, případně jinak zaznamenat
- vhodně zvolenými úkoly vede žáky k využívání služeb knihovny, objasní jim mechanismus práce s katalogy a programem Koniáš
- rozvíjí schopnost žáků provázat předchozí učivo s následujícími t. celky a postupně si vytvářet širší vhled do příslušné problematiky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky k rozvíjení schopnosti uvážlivého sebehodnocení a případnému včasnému zachycení problému se zvládnutím učiva
- se snaží naučit žáky přijmout kritické zhodnocení jejich práce vyučujícím i spolužáky
- vede žáky k pravidelnému sledování společenských problémů a jejich provázání do širšího kontextu společenského vývoje
- vytváří problémové situace, které žáci řeší individuálně i ve skupinách, jednorázově i v rámci dlouhodobějších projektů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- v rámci výkladu sociologie objasní žákům význam komunikace pro formování lidské společnosti a její kontinuální vývoj a prezentuje i prakticky procvičí její formy
- prokládá výklad co nejčastěji dialogem se žáky, aby je tak učil okamžité reakci na daný problém
- rozvíjí a usměrňuje komunikaci v pracovní skupině žáků
- učí žáky respektování názoru druhého, ale i přiměřenému prosazení vl. názoru
- vede žáky k tomu, aby uměli srozumitelně argumentovat i poučeně naslouchat druhému /Zde se tato kompetence prolíná s k. sociální a personální./

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- v rámci výuky sociologie a psychologie informuje žáky o teoretických základech interpersonálních vztahů a sociální struktury společnosti
- vede žáky ke spolupráci při plnění skupinových úkolů
- jde žákům příkladem při respektování individuality každého jednotlivce
- vede žáky ke kooperaci při práci na projektech a účasti v soutěžích

Kompetence občanská

Učitel:

- vede žáky k občanské angažovanosti a návyku pravidelně sledovat aktuální dění
- pomáhá pěstovat vlastenecký postoj žáků i úctu a respekt k ostatním národům světa
- vyloží žákům význam voleb, demokratického uspořádání společnosti a naučí je srovnávat výhody i nevýhody tohoto systému se systémy ostatními
- organizuje besedy s občansky angažovanými osobnostmi našeho veřejného života

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- vysvětlí žákům základní aspekty podnikání (práce, know-how, daně, obchodní společnosti)
- poskytne konzultaci těm, kteří uvažují se započítím podnikatelských aktivit již během studia, případně jim poskytne kontakty na odborníky z veřejných institucí (ÚP, ŽÚ)
- vede však žáky také k reálnému posouzení vlastních možností a hrozícího rizika vzhledem k rozsahu podnikatelského záměru
- vyloží žákům ekonomické aspekty práce jako základního výrobního zdroje
- hovoří se žáky o problémech uplatnění pracovní síly na trhu práce, je-li to třeba, pokusí se ovlivnit jejich profesní orientaci
- vysvětlí žákům základní aspekty nezaměstnanosti, upozorní na její negativní i pozitivní vliv na ekonomický život společnosti
- objasní studentům postup při jednání s Úřadem práce, ukáže jim, jaké náležitosti má pracovní smlouva, výpověď z pracovního poměru
- vede žáky k úctě k výsledkům manuální i duševní lidské práce

Učební plán předmětu

Ročník	I	II	III	IV
Dotace	2	2	2	3
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny	0	0	0	0

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Člověk a životní prostředí
 - Problematika vztahů organismů a prostředí
 - Životní prostředí regionu a České republiky
- **MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:**
 - Média a mediální produkce
 - Role médií v moderních dějinách
 - Účinky mediální produkce a vliv médií
 - Uživatelé
- **MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:**
 - Psychosociální aspekty interkulturality

- Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
- Základní problémy sociokulturních rozdílů
- OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:
 - Morálka všedního dne
 - Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
 - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
 - Sociální komunikace
 - Spolupráce a soutěž
- VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH:
 - Globalizační a rozvojové procesy
 - Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
 - Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce
 - Vzdělávání v Evropě a ve světě
 - Žijeme v Evropě

1. ročník - dotace: 2

Psychologie	
výstupy	učivo
• objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka • porovná osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví • vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat • porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení • využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace • na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi • uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem	- úvod do studia základů společenských věd - obsah studia, orientace ve spol. vědách, racionální organizace studia, problémy a jejich řešení - základy psychologie - psychologie jako věda, její základní disciplíny, předmět, přístupy k výkladu lidské psychiky, člověk jako aktivní součást společnosti - obecná psychologie - třídění psychických procesů, vnímání, pozornost, představivost, paměť, učení, myšlení, řeč, vůle, psychické stavy, vztahy - psychologie osobnosti - osobnost - pojem, struktura, vlastnosti vrozené, vlastnosti získané, motivační procesy, sebepoznání, duševní zdraví, náročné živ. situace, psychologické poradenství se zřetelem k profesní orientaci

• eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy • volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu • korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích • projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a dítěte • orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách • uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků • zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce • usiluje o pozitivní změny ve svém životě související s vlastním zdravím a zdravím druhých • zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace	
průřezová témata	
OSV: PRVO, SODEŘP, SK, MVD, SaS	
MuV: ZPSR, PAI, VMSSMLRKP	

Sociologie	
výstupy	učivo
• respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky • objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích	- základy sociologie - člověk jako individuální osobnost a jako bytost sociální, společnost, kultura a civilizace jako vztahové rámce života, úkoly a význam věd o zkoumání společnosti, - socializace jedince a regulace jeho chování, vzorce chování, projektivní techniky - sociální komunikace - neverbální a verbální komunikace, podmínky správné komunikace,

• posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní • objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně-patologického chování na jedince a společnost • ve svém jednání respektuje platné právní normy • eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy • uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti • volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu • korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích • posoudí hodnoty, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství, a usiluje ve svém životě o jejich naplnění	klady a zápory masové komunikace, komunikační dovednosti - sociální procesy a vztahy - sociální status a role, kulturní odlišnosti, předsudky - sociální skupiny - skupina formální, neformální, vliv skupin na utváření a kultivaci osobnosti, proměny hodnotové orientace, význam sociální kontroly, rasy, etnické skupiny, národy - konflikt - vznik konfliktních situací a druhy konfliktů - problémy mládeže - dětství, puberta, krize rodiny, problém generací, volný čas, vandalismus, kriminalita
průřezová témata	
OSV: SK, SaS MuV: ZPSR, PAI, VMSSMLRKP	

2. ročník - dotace: 2

Politologie	
výstupy	učivo
• rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády)	- základy politologie - předmět politologie, pojem státu, funkce státu, vznik a vývoj státu, formy

• objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR • vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě • objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií • rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů • uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu • vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy aktivní participace občanů na životě obce či širších společenství • vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje • obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování • uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady • uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky • ve svém jednání respektuje platné právní normy • eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy	státu, právní stát, demokracie, volby, volební právo, zákony, Ústava ČR představitelé složek státní moci, jejich pravomoci, komunikace s úřady, obec jako zákl. samosprávná jednotka státu - lidská práva - Listina základních práv a svobod - politika a ideologie - politický systém, politické vztahy, občanská společnost, přehled významných ideologií
---	---

• volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu • korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
průřezová témata	
OSV: SK, MVD MeV: UMPVM, RMMD	

Mezinárodní vztahy	
výstupy	učivo
• ve svém jednání respektuje platné právní normy • objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy • rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti • posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva • uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR • uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí • eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy • volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu	- mezinárodní prostředí - OSN - mezinárodní politika, diplomacie - evropská integrace, EU - systém kolektivní obrany a bezpečnosti, NATO, RB OSN - vývoj mezinárodních vztahů ve 2. polovině 20. století

• korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
průřezová témata	
OSV: SaS VMEGS: GRS, HPMRS, ŽE	

Právo	
výstupy	učivo
• vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje • obhájí svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování • uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady • uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky • objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy • uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují • rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady • vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů • na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy včetně jejích všeobecných podmínek • rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení • rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti • rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet • ve svém jednání respektuje platné právní normy • eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci	- základy práva - právo, právní řád, norma právní, morální, právní vztahy, systém práva - správní právo, veřejná správa - trestní právo - trestný čin, druhy trestů, orgány činné v trestním řízení - občanské právo - právo věcné, závazkové - rodinné právo - manželství, náhradní rod. výchova - pracovní právo - pracovní poměr, odměňování za práci, odbory

• vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy • uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď • uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti • objasní funkci odborů • volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu • korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
---	--

3. ročník - dotace: 2

Ekonomie a Člověk a svět práce	
výstupy	učivo
• kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace • vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu • ve svém jednání respektuje platné právní normy • objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy • uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR • uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady • posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře	- základy ekonomie /INTEGROVÁNA OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE/ ekonomie, ekonomika, další základní ekonomické pojmy, hospodaření domácnosti - trh - nabídka, poptávka, směna, subjekty a typy trhu, tržní mechanismus, marketing, reklama - peníze - vývoj způsobů placení za zboží, funkce peněz, oběh peněz, valuty, devizový trh, konvertibilita, kurz měny, inflace, bankovní soustava, CP, finanční produkty - práce - zaměstnanost, nezaměstnanost, sociální politika státu, profesní volba, mezinárodní trh práce, bezpečnost práce, osobní management - právní subjekty v tržní ekonomice - právní úprava podnikání, živnost, obchodní společnosti, zvláštní postavení družstva - úloha státu v tržní ekonomice - hospodářská politika státu, její sociální aspekty, daňová soustava, státní rozpočet

• posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním • vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy • uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď • uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti • objasní funkci odborů • volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu • stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky • rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky • rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější • posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním • uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění • analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu • objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu • rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje • uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede	- ekonomika ČR - přechod české ekonomiky k tržnímu hospodářství, výkonnost české ekonomiky, vstup ČR do EU - světová ekonomika - ekonomická integrace ve 2. pol 20. století, mezinárodní obchod, mezinárodní měnový systém
---	---

základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění • na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů • vysvětlí podstatu inflace a její dopady na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit • uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok • objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií • používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku • uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů • rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti • navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti • na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu) • navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí svou volbu • vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení • vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN • vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby • objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank • využívá moderní formy bankovních	
--	--

a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku • korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	
průřezová témata	
OSV: SaS VMEGS: GRS, ŽE	

Globální problémy	
výstupy	učivo
• ve svém jednání respektuje platné právní normy • uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR • posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky • respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky • volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu • na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu) • korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	- globalistika - základní pojmy, přehled problémů a hlavní způsoby řešení - příroda a kultura - ekologická problematika, demografické problémy, konzumní životní styl, masová kultura - oblast sociálních a zdravotních problémů - problémy rasové, náboženské, nacionalismus, fundamentalismus, terorismus a další problémy dle aktuálního vývoje
průřezová témata	
VMEGS: GRS, GPJPD, HPMRS, ŽE, VES MuV: ZPSR, VMSSMLRKP EV: PVOP, ČŽP, ŽPRČR	

4. ročník - dotace: 3

Úvod do filosofie	
výstupy	učivo
• ve svém jednání respektuje platné právní normy • objasní podstatu filozofického tázání, porovná východiska filozofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka • eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci • zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití • vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy	- předmět filosofie a hlavní filosofické problémy, historické proměny přístupu k těmto problémům a jejich řešení - vztah filosofie k jiným formám vědění o světě a životní orientaci - předběžné vysvětlení některých filosofických pojmů

Dějiny filosofie	
výstupy	učivo
• ve svém jednání respektuje platné právní normy • rozliší hlavní filozofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filozofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filozofického myšlení • eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci • rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášenlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení • rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády) • vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy • uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti • volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu • korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	- indická filosofie - historický úvod, hinduismus, buddhismus a některé další směry indického náboženského a filozofického myšlení - filosofie staré Číny - Konfucius a konfucianismus, taoismus - počátky filosofie v antickém Řecku - milétská škola, Pýthagorás a problém základního kvantitativního určení světa a věcí v něm, elejská škola, atomisté, Hérakleitos, Empedoklés, Anaxagorás - vrcholné období řecké filosofie - sofisté, Sókratés, Platón, Aristotelés - hlavní školy helénistického období, pokračování těchto škol v Římě - středověká filosofie - patristika, scholastika - vysvětlení základních pojmů - patristika - apologeti, hereze, Augustinova filosofie - scholastika - spor o univerzálie - realismus a nominalismus, Tomáš Akvinský - filosofie a přírodní věda v období renesance - renesanční obraz společnosti, - racionalismus - F. Bacon - induktivní metoda a vědecký experiment, R. Descartes, G. W. Leibnitz, B. Spinoza - empirismus - J. Locke, D. Hume, G. Berkeley - francouzské osvícenství - Ch. Montesquieu, J. J. Rousseau, Voltaire, D. Diderot - Immanuel Kant - filosofie 19. století - idealismus a romantismus - J. W. Goethe, F. Schiller, J. G. Herder, G. W. F. Hegel - materialismus - L. Feuerbach, D. Strauss, B. Engels, K. Marx, - pozitivismus a novopozitivismus - A. Comte, - iracionalismus a voluntarismus A. Schopenhauer, F. Nietzsche, S. Kierkegaard - filosofie 20. století filosofie existence - K. Jaspers, M. Heidegger, J. P. Sartre, A. Camus, pragmatismus - W. James, J. Dewey, fenomenologie - E. Husserl, M. Scheler - vývoj české filosofie - J. Hus, P. Chelčický, J. A. Komenský, T. G. Masaryk, J. Patočka ...

Etika	
výstupy	učivo
• ve svém jednání respektuje platné právní normy • eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci • zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití • posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem • vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi • vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu • reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy	základy etiky - etika jako teorie mravnosti a morálky, základní etické pojmy, vývoj etického myšlení /směry, trendy/ problém smyslu lidského života, jeho náboženská a nenáboženská řešení, svobodná vůle, vztahové myšlení a rozhodování, vina, pravda, svoboda praktická etika - profesionální etika a její význam při výkonu povolání, etika v kritických fázích života

